

**Základná škola s vyučovacím jazykom maďarským - Alapiskola
ČSA 15, 045 01 Moldava nad Bodvou -Szepsi**

**Plán činnosti koordinátora finančnej gramotnosti na školský
rok 2018/2019**

**Vypracovala: Mgr. Marcela Bujňáková, koordinátorka FG
14.9.2018**

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Táto schopnosť je kontinuom tých schopností, ktoré sú podmienené vekom, rodinou, kultúrou či miestom bydliska, je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a meniace sa ekonomické prostredie. Ako ucelený systém výchovy a vzdelávania žiakov sa uplatňuje i v predmetoch základnej školy. Pri uplatňovaní jednotlivých tém a kompetencií finančnej gramotnosti je zachovávaný vzťah k základnému rámcu finančnej gramotnosti ako celospoločenskej osvety a tieto sú riešené vo vzťahu k fungovaniu jednotlivca a rodín v ekonomickej oblasti, k pochopeniu otázky bohatstva a chudoby, k hodnotovej orientácii k peniazom, k modelom zabezpečenia jednotlivca a rodín peniazmi s uvedením príkladov extrémov, k osobným a rodinným modelom zabezpečenia životných potrieb; tiež je analyzované ekonomické fungovanie rodín, modely fungovania ekonomicky úspešných jednotlivcov a kopírovanie ich životnej cesty, zdôrazňuje sa potreba nárastu počtu ekonomicky úspešných jednotlivcov ako dôležitého prvku hospodárskej rastu krajiny a napomáha sa prepojeniu vzdelávania talentov s víziou ekonomickej úspešnosti jednotlivcov.

Cieľ projektu finančnej gramotnosti

Dosiahnuť, aby absolvent školy dokázal:

- nájsť, vyhodnotiť a použiť finančné informácie,
- poznať základné pravidlá riadenia vlastných financií,
- rozoznávať riziká v riadení vlastných financií,
- stanoviť si finančné ciele a naplánovať si ich dosiahnutie,
- rozvinúť potenciál získania vlastného príjmu a schopnosť šoriť,
- efektívne používať finančné služby,
- plniť svoje finančné záväzky,
- zveľaďovať a chrániť svoj majetok,
- porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny,
- hodnotiť úspešnosť vlastnej sebarealizácie, inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností,
- porozumieť základným pojmom v oblasti finančníctva a sveta peňazí,
- orientovať sa v oblasti finančných inštitúcií (NBS, komerčné banky, poisťovne a ostatné finančné inštitúcie),
- orientovať sa v problematike ochrany práv spotrebiteľa a byť schopný tieto práva uplatňovať.

Ciele finančnej gramotnosti budú napĺňané aplikáciou vhodných metód a foriem práce - práca s informačnými zdrojmi, brainstorming, diskusie, problémové metódy, situačné a rolové hry, besedy, pojmové mapy a pod. Žiaci sú zoznamovaní s ekonomickými problémami spoločnosti a aktívne zapájaní do práce na hodine. Využívaná bude tvorba projektov, v ktorých sa uplatňuje finančná gramotnosť. Projekty budú umiestnené na nástenkách v škole, prípadne prezentované i počas jednotlivých vyučovacích hodín (najmä počas hodín matematiky, vlastivedy a etickej výchovy), čím vplývajú aj na ostatných žiakov. Žiaci sa budú sami aktívne podieľať na práci počas vyučovacích hodín, budú vyhľadávať témy, zaujímať k nim stanoviská. Počas jednotlivých vyučovacích hodín budú žiaci vedení k hospodárnemu zaobchádzaniu s osobnými vecami, k hospodárnemu zaobchádzaniu s pomôckami a predmetmi v škole aj mimo nej.

TEMATICKÉ OKRUHY FINANČNEJ GRAMOTNOSTI

1. Človek vo sfére peňazí

1. 1 Zachovanie trvalých životných hodnôt
1. 2 Základné ľudské hodnoty
1. 3 Základné ľudské potreby
1. 4 Vzťah medzi zachovávaním trvalých životných hodnôt a uspokojovaním životných potrieb
1. 5 Ľudská práca - hodnota ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia
1. 6 Spôsoby zabezpečenia životných potrieb celej rodiny rodičmi
1. 7 Práca v domácnosti
1. 8 Bohatstvo a chudoba
1. 9 Ekonomická sféra človeka a rodiny
1. 10 Hospodárne zaobchádzanie s osobnými vecami, hospodárne správanie sa v domácnosti
1. 11 Hospodárne zaobchádzanie s pomôckami a predmetmi v škole aj mimo nej

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

2. 1 Zodpovednosť za finančné rozhodnutia
2. 2 Finančné rozhodnutia a ich možné dôsledky
2. 3 Zdroje finančných informácií
2. 4 Výhody dobrej finančnej informovanosti jednotlivca
2. 5 Kontrola osobných údajov a informácií
2. 6 Druhy osobných údajov a informácií, ktoré by nemali byť odhalené tretím osobám
2. 7 Dôsledky odhalenia osobných informácií a údajov
2. 8 Prijímanie finančných rozhodnutí zvažovaním alternatív a dôsledkov
2. 9 Priorita osobných želaní/potrieb
2. 10 Merateľné krátkodobé finančné ciele
2. 11 Rozhodovanie pri krátkodobých finančných cieľoch
2. 12 Komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach
2. 13 Míňanie peňazí u detí predchádzajúcich generácií
2. 14 Hodnoty a postoje predchádzajúcich generácií
2. 15 Hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov
2. 16 Podmienky na vrátenie výrobkov v miestnych obchodoch

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca

3. 1 Osobné, rodinné a spoločenské potreby
3. 2 Problematika zabezpečovania životných (ekonomických) potrieb jednotlivca a rodiny - príklady základných životných potrieb
3. 3 Povolanie a zamestnanie
3. 4 Osobné príjmy človeka
3. 5 Vzťah človeka a rodiny k peniazom
3. 6 Úspešnosť a neúspešnosť človeka v živote

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

4. 1 Výdavky na domácnosť
4. 2 Zdroje príjmov v domácnosti
4. 3 Majetok
4. 4 Porovnávanie cien rovnakého výrobku v rôznych obchodoch
4. 5 Zodpovedné rozhodovanie pri nákupe primerané osobnému veku

- 4. 6 Charitatívne organizácie v blízkom okolí
- 4. 7 Dedenie - predmety dedenia členov domácnosti

5. Úver a dlh

- 5. 1 Nakupovanie a požičiavanie predmetov/peňazí
- 5. 2 Dôsledky nakupovania a požičiavania predmetov/peňazí
- 5. 3 Vlastnosti človeka, ktorý si požičiava osobnú vec iného jedinca
- 5. 4 Opätovné získanie si dôvery požičiavajúceho, ak človek stratil alebo poškodil požičanú vec
- 5. 5 Požičiavanie si cenných predmetov a peňazí – situácie, ktoré môžu nastať

6. Sporenie a investovanie

- 6. 1 Prispievanie sporenia k finančnej prosperite
- 6. 2 Spôsoby sporenia
- 6. 3 Investícia
- 6. 4 Výhody ukladania peňazí vo finančnej inštitúcii
- 6. 5 Míňanie sumy peňazí, našetrových v peňažnej inštitúcii
- 6. 6 Daň
- 6. 7 Priebeh kúpy domu a auta, výdavky s kúpou spojené
- 6. 8 Nutnosť vytvárania prostredia dôvery a bezpečia pri používaní peňazí v rámci denného nakupovania a v rámci ich šetrenia
- 6. 9 Predchádzanie stratám a znehodnoteniu vecí a peňazí

7. Riadenie rizika a poistenie

- 7. 1 Existencia vonkajších vplyvov na hospodárenie človeka
- 7. 2 Význam starých rodičov v rodine, význam ich dôstojného postavenia, vyjadreného zdravím a sociálnou istotou
- 7. 3 Potreba poistenia, jeho fungovanie

Aktivity na podporu a zvýšenie finančnej gramotnosti

September: Peniaze, Ako platíme (Peniaze hýbu svetom)

Tvorba vlastnej meny.

Október: 31.10. Svetový deň sporenia

- výhody a význam sporenia
- diskusia o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

November: 28.11 Medzinárodný deň nenakupovania

Tvorba plagátu.

December: Kvíz

Kvíz na tému finančná gramotnosť

Január: 28. január: Európsky deň ochrany osobných údajov

- kontrolovať osobné údaje a informácie
- druhy osobných údajov a informácií, ktoré by nemali byť odhalené tretím osobám

Február: 20. február: Svetový deň sociálnej spravodlivosti

Prezentácia a diskusia

Marec: 20. marec: Svetový deň sociálnej práce

- vysvetliť žiakom systém cenových relácií v rôznych obchodoch a nasmerovať ich na zodpovedné rozhodovanie pri nákupe

Apríl: 11. apríl: Deň narcisov

Žiaci 9. ročníka pomôžu pri organizovaní finančnej zbierky pre onkologicky choré deti.

Máj: Úver a dlh

- opísať situácie, kedy si človek peniaze/ predmety nakupuje a kedy si ich požičiava.

Jún: 12. jún: Svetový deň proti detskej práci

Prezentácia

V rámci jednotlivých vyučovacích hodín sa učitelia budú snažiť sprostredkovať žiakom základné poznatky, rozvíjať v nich zručnosti a skúsenosti z oblasti finančnej gramotnosti. Žiaci budú vedení k tomu, aby vedeli posúdiť význam trvalých životných hodnôt, zvážiť vplyv peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrať a stanoviť životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb, aby vedeli používať spoľahlivé informácie a rozhodovacie procesy pri osobných financiách, rozumeli a orientovali sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny, vedeli vyhodnotiť vzťah práce a osobného príjmu, v rámci možností dokázali organizovať osobné financie a používali rozpočet na riadenie hotovosti, orientovali sa v problematike udržania výhodnosti, požičiavania za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu, vedeli aplikovať rôzne finančné stratégie (veku primerané), ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi, používali primerané stratégie riadenia rizík.